

מ"ח 4678/17 - פלוני נגד מפקד כוחות צה"ל

בבית המשפט העליון

מ"ח 4678/17 - ג'

לפני: כבוד המשנה לנשיאה ח' מלצר

המבקש: פלוני

נ ג ד

המשיבה: מפקד כוחות צה"ל

בקשה למשפט חוזר מתאריך 08.06.2017; תגובת
המשיבה לבקשה מתאריך 11.09.2017

בשם המבקש: עו"ד סלבה רודנקו

בשם המשיבה: עו"ד יוסף (ג'ואי) אש

החלטה

1. בפני בקשה למשפט חוזר לפי סעיף 31 לחוק בתי המשפט [נוסח משולב], התשמ"ד-1984 (להלן: חוק בתי המשפט) בעניינו של המבקש, אשר הורשע בבית המשפט לעניינים מקומיים במעלה אדומים בביצוען של עבירות תכנון ובנייה, בניגוד להוראות הדין הירדני ותחיקת הביטחון, החלים באזור יהודה ושומרון.

אביא להלן את הנתונים הדרושים להכרעה בבקשה.

עמוד 1

2. בתאריך 30.11.2010 המשיבה הגישה כנגד המבקש כתב אישום לבית המשפט לעניינים מקומיים במעלה אדומים (ראו: ת"פ 550/10). במסגרת כתב האישום נטען כי המבקש הוא הבעלים והמחזיק של מבנה מגורים המצוי בגבעת המייסדים 4/1 במעלה אדומים (להלן: המבנה). לפי הנטען בכתב האישום, במהלך שנת 2010 - המבקש, או מי מטעמו - ביצעו עבודות במבנה בכך שהם בנו תוספת קונסטרוקציית אלומיניום/ברזל על גג המבנה בשטח של 65 מ"ר, וזאת מבלי שהוא קיבל רישיון לכך מאת הועדה המקומית לתכנון ובניה מעלה אדומים, או רשות הרישוי שלה.

3. במסגרת כתב האישום - המשיבה ייחסה למבקש את ביצוען של העבירות הבאות: ביצוע עבודה, בינוי והשימוש בהם, הטעונים רישיון לפי חוק תכנון ערים, כפרים ובניינים, חוק זמני (מס' 79) לשנת 1966 (להלן: החוק) ללא קבלת רישיון, עבירה לפי סעיף 37ב(א) לחוק; ביצוע עבודה, בינוי והשימוש בהם ובקרקע, הטעונים רישיון לפי החוק, בניגוד לקבוע ברישיון, לתנאיו, ושלא בהתאם לתוכנית תכנון מאושרת, עבירה לפי סעיף 37ב(ב) לחוק, הכל בצירוף צו בדבר העלאת קנסות שנקבעו בתחיקת ביטחון (תיקון מס' 6) (יהודה ושומרון) (מס' 1597), התשס"ז-2007 (להלן: כתב האישום הראשון).

4. בתאריך 20.11.2012 בית משפט לעניינים מקומיים הנכבד (כב' השופט מ' כדורי) הקריא למבקש, שלא היה מיוצג, את כתב האישום הראשון. בתשובתו לאישום, המבקש בתחילה - כפר באישום. אולם לאחר מכן, המבקש חזר בו מכפירתו, והודה בעובדות כתב האישום הראשון. כפועל יוצא מכך - בית המשפט לעניינים מקומיים הנכבד הרשיע את המבקש במיוחס לו בכתב האישום הראשון.

5. במסגרת גזר הדין בית משפט לעניינים מקומיים הנכבד השית על המבקש עונשים של קנס והתחייבות, וכן חויב המבקש להתאים את הבניה בנכס לתכניות ולהיתרי הבנייה החלים באזור, לרבות בדרך של הריסת הבנייה (להלן יחד: ההליך הראשון).

6. בתאריך 21.11.2013 המשיבה הגישה כנגד המבקש כתב אישום נוסף לבית המשפט לעניינים מקומיים במעלה אדומים (להלן: כתב האישום השני). במסגרת כתב האישום השני המשיבה טענה כי המבקש לא ביצע את צו ההריסה, שהוצא במסגרת ההליך הראשון (ראו: ת"פ 593/13).

7. במסגרת כתב האישום השני - המשיבה ייחסה למבקש עבירות של הפרת תוכן ההתראה בדבר בנייה ללא היתר, ואי ביצוע של פסק דין, בניגוד לסעיפים 34 ו-38(10) לחוק.

8. בתאריך 17.05.2015 בית המשפט לעניינים מקומיים במעלה אדומים (כב' השופט מ' כדורי) הרשיע את המבקש בעבירות שיוחסו לו בכתב האישום השני, וזאת לאחר שהמבקש הודה כי הוא ביצע עבודות במבנה, שלא כדין, ומבלי שהיה בידו היתר כדין, וכי היה עליו להרוס את הבנייה הבלתי חוקית כפי שנקבע בגזר הדין, מושא ההליך הראשון. בצד זאת, המבקש טען כי למרות שהוא פנה לרשות המקומית לצורך קבלת היתר בנייה - הוא נתקל בסירוב, והוא העלה בהקשר זה טענה של הגנה מן הצדק.

9.

במסגרת הכרעת הדין המרשיעה בכתב האישום השני - בית המשפט לעניינים מקומיים הנכבד קבע, בין השאר, כדלקמן:

"ביום 20/12/2012 ניתן נגד הנאשם [המבקש - ח"מ] פסק דין במסגרת ת.פ. 505/10. בהכרעת הדין שניתנה באותו מועד הורשע הנאשם [המבקש - ח"מ] בעבירות של בנייה ללא רישיון ושימוש במבנה שנבנה ללא רישיון... בגזר הדין שניתן באותו מועד נקבע, בין היתר, כי על הנאשם [המבקש - ח"מ] להתאים את הבנייה או להרוס אותה עד ליום 30/5/2013... עתה, על פי תשובתו של הנאשם [המבקש - ח"מ] לכתב האישום, על אף שחלפו כמעט שנתיים ימים מהמועד האחרון שנקבע להריסת הבנייה, הנאשם [המבקש - ח"מ] לא קיים את גזר הדין. טענת הנאשם [המבקש - ח"מ] כי לא התאפשר לו להגיש בקשה להסדרת הבנייה אינה משמשת הגנה. כאמור, בגזר הדין נקבע כי הארכה להסדרת הבנייה עד ליום 30/5/2013 כפופה לכך שיתאפשר לנאשם [המבקש - ח"מ] להגיש בקשה לקבלת היתר. משלא התאפשר לנאשם [המבקש - ח"מ] לעשות זאת, הרי שהארכה שניתנה לו לא היתה בתוקף. מכל מקום, אם סבר הנאשם [המבקש - ח"מ] כי באמתחתו טענות שיש בהן להצדיק את דחיית מועד כניסת צו ההריסה לתוקף, הרי שהיה עליו לפנות לבית המשפט מבעוד מועד בבקשה מתאימה, ולא לעשות דין לעצמו ולהימנע במשך חודשים ארוכים מלקיים את פסק הדין. לאור כל האמור, ולנוכח הודאת הנאשם [המבקש - ח"מ] בעובדות כתב האישום, אני מרשיע אותו בעבירה המיוחסת לו בכתב האישום".

10.

בתאריך 17.05.2015 בית משפט לעניינים מקומיים הנכבד השית על המבקש, בגין הרשעתו בכתב האישום השני, את העונשים הבאים: מאסר על תנאי למשך חודש לתקופה של שלוש שנים, בתנאי שלא יעבור עבירה של אי קיום צו שיפוטי, קנס בסך 13,000 ש"ח, וחתימה על התחייבות בסך 40,000 ש"ח. בנוסף, בית משפט לעניינים מקומיים הנכבד הורה על מימוש ההתחייבות אשר הוטלה על המבקש בתיק, מושא כתב האישום הראשון, ובמקביל הוא הורה על עיכוב ביצוע צו ההריסה בעניינו של המבקש עד לתאריך 30.08.2015 (להלן יחד: ההליך השני).

11.

המבקש, כשהוא מיוצג על ידי בא-כוחו, עו"ד סלבה רודנקו (מטעם הסניגוריה הציבורית) הגיש ערעור על פסק דינו של בית המשפט לעניינים מקומיים הנכבד, מושא כתב האישום השני, לבית המשפט המחוזי בירושלים. במסגרת הערעור המבקש טען, בין היתר, כי בתאריך 03.06.2015 בית המשפט המחוזי בירושלים פסק במסגרת תיק אחר כי לא ניתן להגיש כתב אישום, או לשלוח התראה, בגין עבירות שבוצעו לפני חקיקת צו מס' 1585 בדבר תכנון ערים, כפרים ובניינים (תיקון מס' 19) מתאריך 25.01.2007 (להלן: המועד הקובע הנטען) (ראו: ע"פ 55704-02-15 מפקד כוחות צה"ל ביהודה ושומרון נ' למפל, שאוחד עם ע"פ 21653-05-15 מפקד כוחות צה"ל באיו"ש נ' סולטן (להלן: עניין למפל וסולטן) כך:

"לאחר שבחנו את טענות הצדדים אנו סבורים כי צו 1598 אינו מאפשר מתן התראה בגין בנייה שנעשתה קודם למועד הקובע, או בגין שימוש שהוחל בו לפני מועד זה..." (ראו: שם, פסקה 11)

12.

המבקש טען כי נוכח הקביעות בעניין עניין למפל וסולטן - לא היה מקום להעמידו לדין בגין עבירות הבנייה בהן הורשע בהליך הראשון, שבוצעו, לגירסתו, לפני המועד הקובע הנטען - "בשנים 2004-2005" (ראו: פסקה 10 לפסק הדין). בא-כוח המבקש טען עוד כי הרשות מנעה ממנו להגיש בקשה להיתר בנייה באמצעות אי שיתוף פעולה עימו במהלך הגשת הבקשה, וכי הרשות לא נקטה בהליכים פליליים כנגד כל מי שביצע בנייה בלתי חוקית באזור, ובמיוחד כנגד אלה המקורבים לרשות, לשיטתו.

13. בתאריך 19.07.2015 בית המשפט המחוזי הנכבד (כב' השופטים: ר' כרמל, כ' מוסק ו-ש' רנר) דחה את ערעורו של המבקש כנגד פסק הדין, מושא ההליך השני (ע"פ 8942-06-15). במסגרת זו נקבע כי המבקש הודה בכתב האישום, מושא כתב האישום הראשון, ופסק הדין בעניין זה הפך לחלוט, בקובעו כדלקמן:

"מהעובדות שנפרשו בפנינו אין מחלוקת, כי המערער [המבקש - ח"מ] לא קיים אחר הצו השיפוטי... עמדת המשיבה היא כי אין כל סיכוי שהמערער [המבקש - ח"מ] יקבל היתר בנייה, שכן המערער [המבקש - ח"מ] אינו הבעלים של הקרקע, וכי טרם אושרה תכנית לפיה ניתן יהיה לפעול וליתן למערער [המבקש - ח"מ] היתר בנייה. נוסף ונאמר, כי לאחר שהמערער [המבקש - ח"מ] הודה במיוחס לו בכתב האישום הראשון, אין מקום כיום להיזקק לטענות שמעלה המערער [המבקש - ח"מ] ביחס לפסק הדין שניתן בבית המשפט המחוזי ביום 3.6.15, כפי שצוין לעיל, הואיל ובאותו עניין נקבע כי לא הוכח שהבנייה בוצעה לאחר 2007, אולם לענייננו, לאחר שהמערער [המבקש - ח"מ] הודה כאמור בכל עובדות כתב האישום לפיהן בוצעה הבנייה בשנת 2010 פסק הדין הנ"ל אינו רלוונטי לענייננו..." (ראו: פסקה 22 לפסק הדין; ההדגשות שלי - ח"מ).

בצד האמור, בית המשפט המחוזי הנכבד האריך את מועד תוקף עיכוב ביצוע צו ההריסה עד לתאריך 01.12.2015, בקובעו כי ככל שלא יהיה בידי המבקש עד לתאריך זה רישיון לבנייה שבוצעה, יהיה עליו לפעול בהתאם לצווי ההריסה, או ההתאמה, שניתנו בידי בית המשפט לעניינים מקומיים הנכבד.

14. בתאריך 02.02.2016 בא-כוח המבקש הגיש לבית משפט לעניינים מקומיים הנכבד בקשה להתיר למבקש לחזור מהודאתו שניתנה בכתב האישום הראשון. בא-כוח המבקש טען כי: "לאור מצבו הרפואי של המבקש... לא ניתן לקבוע כי הודאתו של הנאשם [המבקש - ח"מ], שחזר בו מכפירתו, נמסרה מתוך רצון חופשי והבנת משמעויות ההודאה" (ראו: פסקה 1(ג) לבקשה). בא-כוח המשיבה התנגד לבקשה.

15. בתאריך 14.02.2016 בית משפט לעניינים מקומיים הנכבד דחה את בקשת המבקש לחזרה מהודיה בקובעו כדלקמן:

"חזרה מהודיה נתונה לשיקול דעתו בית המשפט, כל עוד בקשת הנאשם [המבקש - ח"מ] מוגשת "בכל שלב של המשפט". בעניינו, פסק הדין חלוט, והמשפט הסתיים זה מכבר. הבקשה נדחית".

16. כעולה מתגובת המשיבה לבקשה למשפט חוזר - ביצוע צו ההריסה בעניינו של המבקש המשיך להיות מעוכב מעת לעת. בתאריך 11.06.2017 ניתנה החלטה במסגרת ההליך הראשון אשר האריכה את מועד ביצוע צו ההריסה עד לתאריך 01.11.2017. מכאן הבקשה שבפני.

טענות הצדדים

17. בא-כוח המבקש עותר לקיים בעניינו של המבקש משפט חוזר בשל קיומה הנטען של עובדה או ראיה, העשויה לשנות את תוצאות המשפט לטובתו לפי סעיף 31(א)(2) לחוק בתי המשפט, והשנייה, כי קיים חשש של ממש שנגרם למבקש עיוות דין לפי סעיף 31(א)(4) לחוק בתי המשפט. לשיטת בא-כוח המבקש, המבקש "לא היה מודע, בין היתר לאור מצבו הרפואי, להשלכות הודאתו ולסיכון להרשעות נוספות במקרה של אי-קיום צו הריסת הקונסטרוקציה" (ראו: פסקה 1(3) לבקשה). בא-כוח המבקש טוען כי הבנייה הבלתי חוקית בוצעה על ידי המבקש לפני המועד הקובע הנטען, ולא במהלך שנת 2010 – התאריך בו המבקש הודה בכתב האישום הראשון, ועל כן, לגירסתו, היה מקום להחיל עליו את הקביעה ב-עניין למפל וסולטן, ולבטל את כתב האישום הראשון. בא-כוח המבקש צירף לבקשה למשפט חוזר מסמך, המעיד, לשיטתו, על המועד בו נבנה המבנה – בשנת 2005 (ראו: נספח ו' לבקשה), וכן מסמך לעניין מצבו הרפואי הנטען של המבקש, המלמד, לשיטתו, על כך שהמבקש אובחן בשנת 2009 "כסובל מהפרעות נפשיות כרוניות" (ראו: נספח ג' לבקשה).

18. בא-כוח המשיבה טוען, מנגד, כי דין הבקשה להידחות על הסף. לשיטתו, הוראות חוק בתי המשפט, ובכללן סעיף 31 לחוק זה, הקובעות את סמכות בית המשפט העליון לדון בבקשה למשפט חוזר – אינן חלות על פסקי דין, שניתנו על ידי בתי משפט באזור יהודה ושומרון, אשר פועלים מכוח תחיקת הביטחון, ושהוקמו מכוח סמכותו של המפקד הצבאי. לגישת בא-כוח המשיבה, לא ניתן להגיש לבית המשפט העליון בקשה למשפט חוזר ביחס לפסק דין של בית המשפט לעניינים מקומיים באזור יהודה ושומרון, וכי לעמדת המפקד הצבאי הבקשה למשפט חוזר שבכותרת היתה צריכה להיות מוגשת לבית המשפט של ערכאת הערעור הדנה בעניינים מקומיים באזור.

19. לשיטת בא-כוח המשיבה, למעלה מן הצורך, אף לגופם של דברים הבקשה איננה מגלה עילה לעריכתו של משפט חוזר, וזאת, בין היתר, לאחר שהמבקש העלה טענות בנוגע להודאתו בהליך הראשון רק במסגרת הערעור על הכרעת דינו של בית המשפט לעניינים מקומיים בהליך השני, וכי אין בטענות הכלליות שהמבקש העלה במסגרת הבקשה כדי להצדיק חזרה מהודאה בהליך הראשון, ומקל וחומר, לשיטתו, שאין בהן כדי להצדיק חזרה מהודאה בשלב זה.

דיון והכרעה

20. לאחר שעיינתי בבקשה, בחומר שצורף לה, ובתגובת המשיבה לה סבורני כי עניינו הפרטני של המבקש איננו מגלה עילה לעריכת משפט חוזר, ועל כן דין הבקשה – להידחות לגופה, וזאת גם אם הייתי מוכן להניח לטובתו של המבקש – ואינני קובע פה מסמרות בדבר – כי הוראות חוק בתי המשפט חלות על פסקי דין, שניתנו על ידי בתי משפט באזור יהודה ושומרון, אשר פועלים מכוח תחיקת הביטחון, ושהוקמו מכוח סמכותו של המפקד הצבאי.

21. הסמכות להורות על עריכתו של משפט חוזר מעוגנת בסעיף 31(א) לחוק בתי המשפט, והיא מותנית בקיומה של תשתית ראייתית ממשית בדבר קיומה של אחת העילות המנויות בסעיף 31(א) לחוק (ראו: מ"ח 1632/16 שלום נ' מדינת ישראל (07.09.2017) (להלן: עניין שלום)). בבסיס הסמכות לעריכת משפט חוזר ניצב האיזון בין הצורך להבטיח מנגנון דיוני שיאפשר לתקן במקרים חריגים טעויות בהרשעה. זאת מתוך הכרה בחשיבות ערך חשיפת האמת ומתוך הכרתה של המערכת המשפטית כי אין היא חסינה מטעויות. מן העבר השני, ניצבים ערכים אחרים ובראשם עקרון סופיות הדיון, הצורך בוודאות הפסיקה ויציבותה, והערך החינוכי וההרתעתי שביסוד פסק הדין (ראו: מ"ח 5048/04 איזן נ' היועץ המשפטי לממשלה (20.11.2005); מ"ח 3139/13 רחמיאן נ' ...).

מדינת ישראל (25.05.2015). לפיכך, נפסק כי האפשרות להורות על קיומו של משפט חוזר שמורה למקרים נדירים בלבד (ראו: מ"ח 1282/16 שקלים נ' מדינת ישראל (26.06.2016); מ"ח 8884/16 פרחאן נ' מדינת ישראל (27.07.2017)). בפסיקה נקבע עוד כי המשפט החוזר לא נועד להוות "ערעור חוזר" (ראו: מ"ח 3406/09 פלוני נ' מדינת ישראל (31.08.2009)). ב-מ"ח 3523/16 פלוני נ' מדינת ישראל (01.01.2017), חברי, המשנה לנשיאה, א' רובינשטיין פסק עוד לעניין זה כדלקמן:

"נקודת המוצא לדיון בבקשה למשפט חוזר היא כי פסק הדין נשוא הבקשה ניתן כדין ובדין יסודו, אולם ככל שמתקיימת אחת העילות המנויות בחוק צדקתו מוטלת בספק ומכאן האפשרות שתוצאתו תשתנה (מ"ח 4057/02 סובחי נ' מדינת ישראל, פסקה 7 (2002)). התייחסות על-ידי המחוקק לארבע העילות מתבקש אף לפי השכל הישר, שכן אין המדובר בהליך נוסף של ערעור על פסק הדין, בו תינתן למבקש "הזדמנות נוספת" לטוות גרסה שונה או משופרת, אלא "בהליך חריג שבחריגים, השמור למקרים בודדים" (ראו: שם, פסקה יב; ההדגשות שלי - ח"מ).

22. סעיף 31(א)(2) לחוק בתי המשפט מאפשר לקיים משפט חוזר מקום בו: "הוצגו עובדות או ראיות, העשויות, לבדן או ביחד עם החומר שהיה בפני בית המשפט בראשונה, לשנות את תוצאות המשפט לטובת הנידון". בפסיקה נקבע כי עילה זו נועדה לאפשר, גם בדיעבד, בחינה מעמיקה של ההרשעה על בסיס תשתית מלאה יותר, חדשה כולה, או חלקה, אשר לא עמדה לנגד עיניהן של הערכאות שדנו באותו עניין בעבר ושיש בה "כוח שינוי" (ראו: עניין שלום, פסקה 25). בפסיקתנו נקבע כי על המבקש להצביע על ראיות, או עובדות שיש בהן "אמינות לכאורית", ושהיה בהן, או בהשתלבותן עם החומר שהיה בפני בית המשפט, פוטנציאל לשינוי תוצאות המשפט (ראו: מ"ח 73/14 נביל נ' מדינת ישראל (27.1.2014)). נקבע גם כי על המבקש את עריכתו של משפט חוזר בטענה לקיומה של ראיה חדשה מוטל נטל כבד. על הראיות החדשות המוגשות להיות בעלות "משקל סגולי" אשר יש בו כדי להביא לשינוי תוצאות המשפט (מ"ח 2847/05 אלחרר נ' מדינת ישראל (2005)). עוד נקבע כי על הראיות להיות חדשות במובן המהותי, ולא כאלה שניתן היה להגישן בבתי המשפט הקודמים ומובאות עתה כדי לנסות להטות את הכף (ראו: מ"ח 226/16 זלום נ' מדינת ישראל (2016); מ"ח 5499/16 בר יוסף נ' מדינת ישראל (17.11.2016)).

23. סעיף 31(א)(4) לחוק בתי המשפט קובע, בין היתר, כי ניתן להורות על קיום משפט חוזר מקום בו:

"נתעורר חשש של ממש כי בהרשעה נגרם לנידון עיוות דין" (ההדגשה שלי - ח"מ).

24. בפסיקה נקבע כי העילה הקבועה בסעיף 31(א)(4) לחוק בתי המשפט הינה "עילת סל", המאפשרת להורות על משפט חוזר במקרים חריגים ויוצאי דופן, בהם מתעורר בליבו של בית המשפט "חשש של ממש" כי נגרם לנאשם עיוות דין, ואשר אינם בגדר העילות האחרות למשפט חוזר (ראו: מ"ח 6020/13 גור אריה נ' מדינת ישראל (21.10.14)). עילה זו אינה כוללת יסודות משפטיים מוגדרים, והיא נועדה לתת מענה לפגם דינוי שורשי שנתגלה בהליך הפלילי, אשר מערער את יסודות ההרשעה. בבואו לדון בה - בית המשפט משקיף ב"מבט על" על מלוא חומר הראיות ובוחן אם קיים חשש של ממש כי בהרשעת המבקש נגרם עיוות דין (ראו: עניין שלום). בכל מקרה, כך נפסק, האפשרות להורות על קיומו של משפט חוזר לפי עילה זו תעשה: "רק בהתקיים נסיבות יוצאות דופן המצדיקות זאת" (ראו: מ"ח 4990/14 דאוד נ' מדינת ישראל, פסקה מה (28.04.2015)).

איישם עתה את העקרונות הנ"ל על עניינו של המבקש.

25. במהותם של דברים - עניינה של הבקשה למשפט חוזר שבכותרת הוא במתן היתר למבקש לחזור בו מהודייתו בכתב האישום, מושא ההליך הראשון, כך שיתאפשר לו למבקש להוכיח כי הבנייה הבלתי חוקית בה הורשע בוצעה לפני המועד הקובע, הנטען. סבורני כי המבקש לא ביסס תשתית מספקת המצדיקה היתר לחזור לו מהודאתו בשלב זה, ועל כן אין הצדקה לערוך משפט חוזר בעניינו.

26. סעיף 153(א) לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ד-1984 (להלן: חסד"פ), שעניינו חזרה מהודיה של נאשם, קובע כך:

"הודה הנאשם בעובדה, אם בהודיה שבכתב לפני המשפט ואם במהלך המשפט, רשאי הוא בכל שלב של המשפט לחזור בו מן ההודיה, כולה או מקצתה, אם הרשה זאת בית המשפט מנימוקים מיוחדים שיירשמו" (ההדגשה שלי - ח"מ).

סעיף 154 לחסד"פ מוסיף ומורה כדלקמן:

"עובדה שנאשם הודה בה יראוה כמוכחת כלפיו זולת אם ראה בית המשפט שלא לקבל את ההודיה כראיה או שהנאשם חזר בו מן ההודיה לפי סעיף 153" (ההדגשה שלי - ח"מ).

27. בפסיקה נקבע כי היתר לנאשם לחזור בו מהודאתו ינתן אך ורק בנסיבות ובמקרים חריגים ויוצאי דופן, בהם נמצא כי התקיים פסול בהודיה כתוצאה מפגם ברצונו החופשי של הנאשם, או בהבנתו של הנאשם את משמעות ההודיה, או כאשר זו הושגה, שלא כדין, באופן המצדיק את פסילתה (ראו: מ"ח 8115/07 פלוני נ' מדינת ישראל (16.04.2008)). נקבע גם במסגרת שיקוליו של בית המשפט להתיר לנאשם לחזור בו מהודייתו, עליו ליתן את הדעת גם לעיתוי בו מתבקשת החזרה מההודאה (ראו: #21&; מ"ח 3633/08 אליטוביץ נ' מדינת ישראל (25.11.2008) (להלן: עניין אליטוביץ)). ב-עניין אליטוביץ, חברתי, השופטת (כתארה אז), מ' נאור קבעה לעניין זה כך:

"... אם הנסיבות בהן יתיר בית המשפט לנאשם לחזור בו מהודייתו הינן חריגות, על אחת כמה וכמה הן יהיו חריגות בהליך של בקשה למשפט חוזר" (ראו: פסקה 34; ההדגשה שלי - ח"מ)

28. סבורני כי עניינו של המבקש איננו בא בגדר החריגים המצדיקים להתיר חזרה מהודיה בשלב זה, וממילא הוא לא הרים את הנטל המוטל עליו לבסס קיומו של משפט חוזר בעניינו. עתה אפרט את הדברים.

29. כתב האישום, מושא ההליך הראשון, ייחס למבקש, או למי מטעמו, ביצוע עבירות בנייה: "בתאריך בלתי ידוע בשנת 2010" (ראו: פסקה 2 לכתב האישום). עיון בפרוטוקול הדיון בבית המשפט לעניינים מקומיים הנכבד בהליך הראשון מלמד כי לאחר שכתב האישום הוקרא למבקש, והוא נשאל בידי השופט מ' כדורי לתשובתו לאישום - המבקש כפר בסעיפים שונים לכתב האישום (סעיפים 3, 5, 6), והשיב ביחס למיוחס לו בסעיף 2 לכתב האישום כך:

"מודה בביצוע העבודות אולם לא בתאריך שנקוב בכתב האישום. זה כמה שנים לפני. זה היה בסביבות 2005, בסוף 2004" (ראו: עמ' 1 לפרוטוקול מתאריך 20.11.2012; ההדגשה שלי - ח"מ).

עמוד 7

נוכח כפירתו הנ"ל של המבקש בכתב האישום, ולאחר שבא-כוח המשיבה ביקש לקבוע את התיק להוכחות, בית המשפט לעניינים מקומיים הנכבד קבע את התיק "להוכחות ולסיכומים" לתאריך 28.05.2013. אף על פי כן, לאחר הדיון, המבקש "שב והתייצב" בפני בית המשפט לעניינים מקומיים הנכבד, והודיע כדלקמן:

"אני חוזר מכפירה ומודה בכל עובדות כתב האישום" (ההדגשה שלי - ח"מ) (ראו: עמ' 3 לפרוטוקול מתאריך 20.11.2012).

בעקבות חזרתו של המבקש מכפירתו בכתב האישום, ולבקשתה של המשיבה - בית המשפט לעניינים מקומיים הנכבד הרשיע את המבקש במיוחס לו בכתב האישום הראשון (ראו: עמ' 3 לפרוטוקול מתאריך 20.11.2012).

30. הנה כי כן - המבקש הודה במסגרת ההליך הראשון בכך שביצע עבירות בנייה בנכס במהלך שנת 2010, והורשע על פי הודאתו. פסק הדין, מושא ההליך הראשון - הפך לחלוט זה מכבר. במסגרת הבקשה למשפט חוזר - בא-כוח המבקש לא הסביר מדוע המבקש החליט לחזור בו מכפירתו לאחר שבית המשפט לעניינים מקומיים הנכבד כבר קבע את התיק לשמיעת ראיות וניתנה לו ההזדמנות לנהל את הגנתו. בא-כוח המבקש גם לא הבהיר מדוע המבקש הודה בבניית תוספת הבנייה במהלך שנת 2010, חרף האמור במסמך שצירף לבקשה, המעיד, לשיטתו, כי תוספת הבנייה במבנה נבנתה בשנת 2005 (נספח ו'), וזאת מבלי שאביע כל עמדה לגופו של מסמך זה.

31. זאת ועוד - אחרת. המבקש לא ביקש לחזור בו מכפירתו לאחר גזר הדין בהליך הראשון. המבקש אף לא הגיש ערעור על הרשעתו בהליך הראשון בטענה לפגם שנפל בהודאתו. למעשה, המבקש טען לעניין זה לראשונה רק במסגרת הערעור על פסק הדין, מושא ההליך השני - בחלוף כשלוש שנים מהמועד בו פסק הדין בהליך הראשון, הפך לחלוט. להתנהלות זו יש ליתן משקל בהתייחסות לבקשת המבקש לחזור בו מהודייתו כעת (ראו: מ"ח 2363/16 שלליפר נ' מדינת ישראל (07.08.2016)).

32. לא מיותר גם לציין, כפי שאף קבע בית המשפט המחוזי הנכבד, כי המבקש לא קיים את צו ההריסה חרף ההארכה שניתנה לו, וכי לעמדת המשיבה "אין כל סיכוי" שהמבקש יקבל היתר בנייה מכיוון שהמבקש איננו הבעלים של הקרקע, מושא המבנה, וכי טרם אושרה תוכנית לפיה ניתן יהיה לפעול וליתן למבקש היתר בנייה (ראו: פסקה 22 לפסק הדין).

33. בנסיבות אלו סבורני כי המבקש לא הרים את הנטל המוטל עליו באופן המצדיק לו לחזור בו מהודאתו בכתב האישום הראשון בשלב זה. נוכח האמור, בהעדר תשתית עובדתית לכך שהעבירות הבנייה בהן המבקש הורשע בוצעו לפני המועד הקובע, כטענתו - אין צורך להידרש לשאלה האם למבקש נגרם "עיוות דין" בשל הקביעה המיטיבה, לכאורה, של בית המשפט המחוזי בירושלים ב-עניין סולטן ולמפל, והשלכותיה האפשריות על עניינו של המבקש (ראו: מ"ח 8390/01 אקסלרוד נ' מדינת ישראל (17.10.2005)).

34. האישור הרפואי בדבר מצבו הנפשי הנטען של המבקש איננו קובע כי המבקש לא היה מסוגל להבין את משמעות הודאתו בעת שניתנה, ולכן אף בטענה זו אין כדי להצדיק מתן משפט חוזר.

35. סיכומם של דברים – סבורני כי המבקש לא הוכיח כי נתעורר בעניינו חשש ממשי כי בהרשעתו נגרם לו עיוות דין, ועל כן הבקשה למשפט חוזר – נדחית, וזאת גם אם אניח לטובתו – ואינני קובע פה מסמרות בדבר – כי חוק בתי המשפט חל על עניינו.

ניתנה היום, ט' בשבט התשע"ח (25.1.2018).

המשנה לנשיאה
